

2. De zaligsprekingen

2.1 Inleiding.

In dit gedeelte spreekt de Heer Jezus negen keer het 'zalig' uit. Vers 10 en 11 horen eigenlijk bij elkaar zodat er acht verschillende zaligsprekingen zijn. De eerste vraag die hier naar voren komt is: Wat wordt er bedoeld 'zalig'? Het is een vertaling van het Griekse woord 'makarios' en dat zou vertaald kunnen worden met 'gelukkig'. Toch is dit een wat zwakke vertaling omdat 'gelukkig zijn' een subjectieve toestand van het gevoelsleven is en zeer aan schommelingen onderhevig is. Het gaat er meer om wat God zegt dat ze zijn: ze zijn zalig en ze zijn gezegend (ook al 'voelen' ze dit niet altijd). Een betere vertaling is daarom ook: 'gelukkig te prijzen'. Het is de vreugde, het geluk, dat diegene bezit, die deelheeft aan Gods heil [Studiebijbel, pag. 75].

Voor wie gelden deze zaligsprekingen? Al eerder is uitgelegd dat de bergrede voor christenen is, dus zij die wedergeboren zijn. De zaligsprekingen zijn dus ook bedoeld voor christenen. Hierbij is het belangrijk om op te merken dat het totaal van de zaligsprekingen voor de christen geldt. Het is dus niet zo dat de ene christen een vrede-stichter is en de ander barmhartig en weer een ander zachtmoedig. Neen, het hele 'boeketje' is voor de christen, evenals elk 'partje' van de vrucht van de Geest (Gal. 5:22) voor de christen is.

Is het nu zo, dat het karakter, dat in de zaligsprekingen naar voren komt, automatisch bij een christen hoort? Dit is zeker niet het geval. Het is nodig dat je een christen bent maar dat betekent niet dat je bijvoorbeeld meteen heel zachtmoedig bent, bijzonder barmhartig enz. Er is ook een groeien in heiliging en dit is een proces waarin zowel de Heilige Geest (vrucht van de Geest) als de christen een aandeel hebben. Wat dit laatste betreft kun je denken aan Hebr. 12:14: "*Jaagt naar vrede met allen en naar de heiliging zonder welke niemand de Here zal zien*".

Sommigen hebben betoogd dat in de bergrede weer de 'wet' gepredikt en niet het evangelie [Stott, pag. 35-37]. Als je maar zorgt dat je een vrede-stichter bent en als je maar zachtmoedig bent enz. dan ben je rechtvaardig door werken en niet door geloof. We zullen bij de bespreking van vers 3 laten zien dat deze opvatting onjuist is. Verder wil de Heer Jezus alleen maar duidelijk maken dat Hij dit karakter (en ook de groei daarin) bij Zijn volgelingen verwacht en het is dus niet zo dat ze daardoor hun behoudenis kunnen verdienen. De Reformatoren en de Puriteinen vatten het als volgt kernachtig samen: De wet stuurt ons naar Christus voor onze rechtvaardiging en Christus stuurt ons terug naar de wet voor onze heiliging [Stott, pag. 36].

Bij elke zaligspreking wordt ook een belofte gegeven. Geldt deze belofte nu voor het heden, voor de toekomst of voor heden én toekomst? In de meeste gevallen voor beide. Natuurlijk heeft de belofte van vers 12 op de toekomst (in de hemelen) betrekking maar de andere beloften gelden voor beide hoewel in de meeste gevallen de toekomstige tijd (zij zullen) gebruikt wordt. Als we echter wedergeboren zijn dan zien we het Koninkrijk Gods (Joh. 3:3), dan zijn we het Koninkrijk Gods binnengegaan (Joh. 3:5) en zijn we burger geworden van een rijk in de hemelen (Fil. 3:20). Dit is tegenwoordige tijd, al is er ook een toekomstige, meer heerlijke vervulling. Maar ook in deze tijd hebben we al deel aan de zegeningen van het Koninkrijk. We komen hier bij de bespreking van de afzonderlijke zaligsprekingen nog op terug.

2.2 Zalig de armen van geest.

De zaligsprekingen zijn geen losse verzameling van spreuken, er zit volgorde in. Het is ook niet toevallig dat de zaligsprekingen beginnen met: *Zalig de armen van geest...* Wat wordt er bedoeld met arm van geest?

Sommigen menen dat arm van geest betrekking heeft op verstandelijke vermogens. Iemand die verstandelijk gehandicapt is zou dan arm van geest zijn en voor hem of haar geldt dan ook de belofte. Hoewel het best mogelijk is dat deze mensen een bijzondere plaats bij God hebben kun je absoluut niet bijbels funderen dat de Heer Jezus deze groep mensen hier op het oog heeft.

Arm van geest heeft ook niet te maken met het gewoon 'arm' zijn in economische zin. Sommigen hebben gemeend dat Luk. 6:21: "*Zalig zij armen, want uwer is het Koninkrijk Gods*" (dus zonder 'van geest'), aangeeft waarom het werkelijk gaat en dat Matteüs deze uitspraak vergeestelijk heeft. De rijken

zouden er dan 'automatisch' slecht aan toe zijn (Luk. 6:24 en 25). Toch is dit eveneens niet bijbels te funderen. Arm zijn, in economische zin, is geen voorwaarde om geestelijk gezegend te worden (zie ook Spr. 30:8) terwijl rijkdom niet noodzakelijk een beletsel is om bij de Heer te horen. Abraham, Job en Jozef van Arimathea waren 'rechtvaardigen' in bijbelse zin en tegelijk rijk in materiële zin. Dit stemt ook overeen met 1 Tim. 6:17: "*Hun, die rijk zijn in de tegenwoordige wereld, moet gij bevelen(!)...*". Daarna komt er echter geen bevel om niet meer rijk te zijn maar wel om op een Gode welgevallige manier om te gaan met die rijkdom.

Tegelijkertijd moeten we niet uit het oog verliezen dat rijkdom en ook 'het rijk willen zijn' inderdaad vaak een beletsel vormen om het Koninkrijk Gods binnen te gaan (Marc. 10:23, 1 Tim. 6: 9 en 10). Daarentegen zullen mensen die arm zijn dikwijls meer open zijn voor het evangelie en geestelijke zegeningen omdat ze zo weinig 'afleiding' in materiële zin hebben. Toch is de armoede hier niet primair materieel maar geestelijk (evenals in Matth. 11:5). Maar wat wordt daarmee bedoeld?

Het Griekse woord dat hier voor 'armen' is gebruikt is 'ptochoi'. Dit woord kan vertaald worden met bedelaar. Het zijn degenen die hulpbehoevend zijn, de houding van een bedelaar hebben en de geestelijke gesteldheid bezitten om van God iets te kunnen ontvangen. Het zijn zij, die erkennen dat ze uit zichzelf geestelijk bankroet zijn en dat ze genade van God nodig hebben om een Gode welgevallig leven te leiden. In Jes. 57:15 lezen we dat God ook woont bij de verbrijzelde en nederige van geest, om de geest der nederigen en het hart der verbrijzelden te doen opleven. Daarentegen botst een onafhankelijke houding steeds met de tegenwoordigheid Gods. Het zijn de nederigen die genade ontvangen (1 Petr. 5:5). Een van de hoofdkenmerken van de zonde is: zijn eigen weg gaan (Jes. 53:6), onafhankelijk van God. Het is de vloek van de mensheid om los van God te willen leven en in die zin onafhankelijk van geest te zijn. Deze 'onafhankelijkheidshouding' is één van de tragische resultaten van de zondeval.

In Ps. 51:14 (de boetepsalm) bidt David tot God: "*..en laat een gewillige geest mij schragen*". David was tot overspel gekomen met Batseba en door Natan bestraft. Zijn geest (dat niet-materiële deel van de mens) was onwillig geweest en had geen acht geslagen op de vermaningen van de Heilige Geest anders was hij niet tot overspel gekomen. Nu vraagt hij weer aan God om een zodanig vernieuwend werk in hem te doen (zie ook Ps. 51:12) dat een gewillige geest hem leidt d.w.z. een geest die gehoorzaam is aan God en de aanwijzingen van de Heilige Geest opvolgt.

Ook de Heer Jezus was, in zekere zin, arm van geest. Niet in de zin dat Hij van Zichzelf wist dat Hij geestelijk bankroet was, dat zeker niet. Wel in de zin dat Hij Zich afhankelijk wist van de Vader. "*Ik kan van Mijzelf niets doen*" (Joh. 5:30, 5:19) en ook Joh. 8:28: "*...en niets uit Mijzelf doe*". Zie verder ook Joh. 14:10. Wat een belangrijke les ligt hierin voor iedere christen!

Het arm zijn van geest is, in zekere zin, de poort tot de andere zaligsprekingen. Binnentreden in Gods Koninkrijk is alleen maar mogelijk als je tot de diepe erkenning komt dat je helemaal niet kunt functioneren zonder dat je iets ontvangt. Maar ook als je door wedergeboorte het Koninkrijk bent binnengegaan dan blijft het 'arm van geest zijn' nodig om van God genade te ontvangen. Genade om, door de Heilige Geest, te groeien in heiligheid zodat we steeds meer op de Heer Jezus gaan lijken.

Ons probleem is vaak dat we 'te sterk' zijn. We menen het zelf wel te kunnen en worden dan ook zelfvoldaan. Zoiets was het geval met de kerk in Laodicea waar men zei: "*Ik ben rijk en ik heb mij verrijkt en heb aan niets gebrek*" (Opb. 3:17). De werkelijk was echter dat ze 'arm' waren en dat er bekering nodig was om werkelijk rijk (rijk in God) te worden. Ook Mozes was eigenlijk 'te sterk' om echt door God gebruikt te worden. Hij moest 'arm van geest' worden om van God te ontvangen zodat Hij in staat was een groot volk echt te gaan leiden. God nam hier behoorlijk de tijd voor: veertig jaar (Hand. 7:30).

Ook vandaag blijft de voorwaarde om het Koninkrijk van God binnen te gaan maar ook om te functioneren binnen het Koninkrijk: arm van geest zijn. Dan ervaar je Gods genade en de kracht van de Heilige Geest om als christen in Gods Koninkrijk en tegelijk in deze wereld te functioneren zoals God het bedoelt. Wat de toekomstige vervulling der belofte betreft geloof ik dat het te maken heeft met het regeren (en mederegeren met Christus) in het Koninkrijk van God (Dan. 7:27).

2.3 Zalig die treuren.

Waarom worden de treurenden hier zalig gesproken? Geldt dit voor alle soort verdriet? In 2 Cor. 7:10 wordt gesproken over de droefheid naar Gods wil die onberouwlijke inkeer tot heil brengt en de droefheid van de wereld, die de dood brengt. De zaligspreking geldt dus zeker niet voor alle treurenden en voor wat voor soort verdriet dan ook. Gezien de samenhang waarin het geheel staat moeten we eerder denken aan treuren over je eigen zonden en die van anderen. Het leven van een christen is zeker niet één en al vreugde ook al willen sommigen dat wel eens doen geloven (en ook niet één en al somberheid, ook dit is een valse houding). Als we vervuld zijn met de Heilige Geest dan zal de Geest in ons ook verdriet bewerken over de zondige toestand van de wereld om ons heen en ook van tijd tot tijd over de zonde in ons eigen leven. Als christen kennen we dit verdriet te weinig. Gebrek aan bewogenheid is een nood in de levens van veel christenen. We aanvaarden te gemakkelijk dat bepaalde zaken nu eenmaal lopen zoals ze lopen. Als de Heer Jezus in Luk. 6:25 spreekt over: "*Wee u die nu licht*" dan bedoelt Hij niet dat we geen plezier of geen vreugde zouden mogen hebben maar Hij veroordeelt hier die houding waarbij totaal voorbijgegaan wordt aan de (geestelijke) nood in de wereld en ook in eigen leven terwijl er wel steeds een zoeken naar 'vermaak' is. De Heer Jezus weende over het onbekeerlijke Jeruzalem (Luk. 19:42). Ook de auteur van Ps. 119 wist wat het was om te wenen over de zonden van anderen: "*Mijn ogen vloeien als waterbeken, omdat men uw wet niet onderhoudt*" (Ps. 119:136).

Paulus wist wat het was om gelovigen onder tranen terecht te wijzen (Hand. 20:31) en hij schreef ook 'wenende' dat velen nu wandelen als vijanden van het kruis van Christus (Fil. 3:18). Van de zeer toegewijde 18e-eeuwse zendeling David Brainerd las men later in zijn journaal dat hij bitter bedroefd was over zijn eigen zondigheid en vuilheid [Stott, pag.42].

Zo zijn er nog veel meer bijbelse- en buitenbijbelse voorbeelden te geven van treuren naar de wil van God. De belofte voor deze treurenden is: zij zullen vertroost worden. In deze wereld zullen ze al genade en vrede ervaren door de aanwezigheid van de Heilige Geest maar dit zal pas volledig zijn op de nieuwe aarde waar God alle tranen van hun ogen zal afwissen (Opb. 7:17).

2.4 Zalig de zachtmoedigen.

Wat is zachtmoedigheid, of wie is er zachtmoedig? De Heer Jezus zegt van zichzelf dat Hij zachtmoedig en nederig van hart is (Matth. 11:29). Het Griekse woord voor zachtmoedig is 'praos'. Behalve door zachtmoedig kan het ook vertaald worden door 'nederig', 'bescheiden' en 'mild'. Zachtmoedigheid is een door de Heilige Geest bewerkte innerlijke houding in de christen (vrucht van de Geest), namelijk de houding van een lam. Het is ook veelzeggend dat de Heer Jezus ook een 'lam' wordt genoemd bijv. in Joh. 1:29 en 36. Hiermee wordt zowel geduid op het offer maar ook op het karakter van de Heer Jezus. In Hand. 8:32 wordt Christus vergeleken met een lam dat stemmeloos is tegenover de scheerder. Een zachtmoedige regeert niet boosaardig bij kwaadaardige houdingen maar geeft de situatie over aan God. Een andere tekst in dit verband is 1 Petr. 2:23: "*die, als Hij gescholden werd, niet terugschold en als Hij leed, niet dreigde, maar het overgaf aan Hem, die rechtvaardig oordeelt..*".

Zachtmoedigheid moet niet verward worden met 'weekheid' of 'verlegenheid'. De Heer Jezus was beslist niet week of verlegen maar kon heel fier en fel optreden als de situatie dat vereiste. Denk maar eens aan de tempelreiniging (Matth. 21:12 en 13) en ook aan de rede tegen de schriftgeleerden en Farizeeën (Matth. 23). Ook bij Paulus treffen we een fiere houding aan. Toen de hoofdlieden in Filippi Paulus en Silas onrechtvaardig behandeld hadden en op een gemakkelijke manier van hen af probeerden te komen liet Paulus dit niet toe! (Hand. 16:37). Zachtmoedigheid betekent mijns inziens nog niet dat je maar over je moet laten lopen. Het probleem bij sommige christenen is echter dat ze het verschil niet goed kennen tussen rebelleren tegen een bepaald onrecht en appelleren over een bepaald onrecht. Het eerste hoort absoluut niet bij een christen terwijl het tweede een plicht is.

De Bijbel geeft nog meer voorbeelden van zachtmoedigen. Mozes wordt een zeer zachtmoedig man genoemd, meer dan enig mens op de aardbodem (Num. 12:3). Toen Mirjam met melaatsheid gestraft werd vanwege haar kritiek op de partnerkeuze van Mozes, was Mozes degene die voor haar genezing bad. Mozes moest ook wel zeer zachtmoedig zijn. Hoe zou hij anders een murmurereend volk zolang hebben kunnen leiden?

Een ander voorbeeld van zachtmoedigheid vinden we bij David. Saul achtervolgt David met de bedoeling om hem te doden (1 Sam. 24). Als David dan de gelegenheid krijgt om Saul te doden dan neemt hij die gelegenheid niet waar. Hij spaart Sauls leven en noemt Saul meneer de koning (vers 9), mijn heer (vers 11) en mijn vader (vers 12). In 1 Sam. 26 zien we dat David weer de kans krijgt om zich van Saul te ontdoen en ook dan zien we weer dezelfde houding van David als in 1 Sam. 24. We moeten hierbij wel opmerken dat David niet altijd zo zachtmoedig was!

Een dergelijke houding vinden we ook bij Daniël als de koning weer bij de leeuwenkuil komt kijken (Daniël 6 vers 21 en 22): "*O, koning, leef in eeuwigheid!*". De plaats die 'zalig de zachtmoedigen' in het rijtje van de zaligsprekingen heeft, heeft een bepaalde betekenis. We hebben gezien dat we 'arm van geest' moeten zijn om iets van God te kunnen ontvangen zodat het karakter van de Heer Jezus steeds meer zichtbaar wordt in ons leven. Verder dient er in het leven van een christen ook verdriet aanwezig te zijn over eigen zonden en die van anderen. In het bijzonder het verdriet over eigen zonden zal ons nederig en 'zacht van gemoed' maken en ons helpen om ten opzichte van anderen een milde houding te ontwikkelen. Tegelijkertijd zal er ook een 'honger en dorsten naar gerechtigheid' zijn (de volgende zaligspreking).

Welke belofte wordt er gegeven aan de zachtmoedigen? Zij zullen de aarde beërven! We vinden dat in het O.T. al bijzonder uitgedrukt in Ps. 37. Zie bijv. vers 11: "*maar de ootmoedigen beërven het land*", maar ook vers 22 en 34. In deze wereld zijn het vaak de sterken en degenen met een natuurlijk charisma die de macht hebben of grijpen maar in de toekomstige wereld zal dit anders zijn! Om te kunnen heersen is zachtmoedigheid nodig. In Opb. 22:1 zien we ook een Lam op de troon. De kinderen Gods zijn geroepen om met God en Christus te regeren in het Koninkrijk (Dan. 7:27, 2 Tim. 2:12). Maar ook in dit leven zijn we al begonnen met de aarde te beërven (1 Cor. 3:21-23).

In deze wereld worden de christenen al opgeroepen om zachtmoedigheid aan te doen (Col. 3:12). Ook hieruit blijkt weer dat de vrucht van de Geest niet groeit zonder onze medewerking. In 1 Tim. 6:11 staat zelfs: "*jaag naar....zachtzinnigheid*" (een zachtmoedige gesteldheid). Ik denk dat dit het volgende zou kunnen betekenen. We mogen God bidden om ons zachtmoedig te maken en als God ons dan in situaties leidt waarin we de keus hebben om al of niet zachtmoedig te reageren dan maken we de juiste keus. Op deze manier krijgt het partje 'zachtmoedigheid' van de vrucht van de Geest de gelegenheid om te groeien.

2.5 Zalig die hongeren en dorsten naar de gerechtigheid.

We hebben al gezien dat er een opbouw in de zaligsprekingen is waar te nemen. De 'poort' is het arm van geest zijn dan is er een treuren over eigen zonden en die van anderen. Mede hierdoor komt er een zachtmoedige houding in het leven van een christen maar de opbouw is niet af als er geen hongeren en dorsten naar gerechtigheid is. Het is één ding om te treuren over (gedane) zonden en zachtmoedig te zijn maar het is iets anders om ook een diep verlangen naar 'gerechtigheid' te hebben. Wat is gerechtigheid en wie bepaalt wat rechtvaardig is? Adolf Hitler sprak over recht als: "Was dem Volken nützt". Dus: wat nuttig of bruikbaar is voor het volk. Blijkbaar vond hij het uitroeien van de Joden nuttig. Alleen dit (wat extreme) voorbeeld laat al zien dat een menselijke maatstaf voor 'rechtvaardigheid' onbetrouwbaar is. De maatstaf voor wat rechtvaardig is, is God. Gerechtigheid is de goddelijke orde, het goddelijke recht (Studiebijbel, pag. 77).

De Bijbel verklaart eenvoudig: "*Niemand is rechtvaardig, ook niet één*" (Rom. 3:10). Ik geloof dat de Bijbel hier spreekt over de natuurlijke, niet wedergeboren mens. Uit zichzelf kan een mens ook niet rechtvaardig worden ook al zou hij dat nog zo graag willen (Rom. 3:20). De enige manier voor een mens om rechtvaardig te worden is in de zin zoals God dat bedoelt is als God hem rechtvaardig verklaart. Dit gebeurt als de zondaar tot geloof in de Heer Jezus komt (Rom. 3:22-24). In zo'n geval spreken we over toegekende (Engels: imputed) rechtvaardigheid. Dit is ook de gave van gerechtigheid waar Rom. 5:17 over spreekt en ook de gerechtigheid Gods die in 2 Cor. 5:21 genoemd wordt. De zondaar ontvangt de gerechtigheid van de Heer Jezus als een gave. We spreken in dit geval ook wel van: wettelijke rechtvaardiging. Naar deze 'gerechtigheid' behoeven we niet meer te hongeren en te dorsten omdat we haar al bezitten in de Heer Jezus.

Toch is er nog een andere vorm van rechtvaardigheid die door Stott (pag. 45) wordt aangeduid als:

morele rechtvaardigheid. Deze rechtvaardigheid heeft te maken met het rechtvaardig zijn in onze dagelijkse levenswandel dus met ons christelijk gedrag en karakter. Het is een innerlijke rechtvaardigheid van het hart die ons hele doen en laten beïnvloedt en naar deze rechtvaardigheid moeten we hongeren en dorsten. Dit laatste heeft alles te maken met onze heiliging (en het jagen ernaar). Dit is een levenslang proces, volgend op de rechtvaardigmaking, waarbij we steeds meer op de Heer Jezus gaan lijken. In Matth. 5:20 vergelijkt de Heer Jezus deze gerechtigheid met die van de schriftgeleerden en Farizeeën en Hij stelt dat de eerstgenoemde gerechtigheid overvloedig moet zijn en meer dan de gerechtigheid die de geestelijke leiders van die tijd nastreefden. Laatstgenoemde gerechtigheid was eigenlijk niet meer dan een uitwendig voldoen aan een aantal regels, terwijl de Heer Jezus de innerlijke rechtvaardigheid, die van het hart, op het oog heeft. We komen hier bij de bespreking van Matth. 5:17-48 uitgebreider op terug.

De vraag is of bij het hongeren en dorsten naar de gerechtigheid ook de sociale (economische) gerechtigheid bedoeld wordt. In onze wereld liggen, economisch gezien, heel wat verhoudingen scheef en als christen in een westers, rijk land kun je hier gemakkelijk aan voorbijgaan. De Heer Jezus had in Zijn bediening hier op aarde wel degelijk aandacht voor de materiële en de fysieke aspecten van het mens-zijn. Denk alleen maar aan de vele genezingen en de twee wonderbaarlijke spijzigingen. Hij benadrukte wel dat het zoeken naar wat 'primaire levensbehoeften' genoemd wordt niet primair moet zijn voor de christen (Matth. 6:31 en 32). Bij het optreden van Johannes de Doper zien we ook dat God sociale aspecten zeker niet onbelangrijk vindt (Luc. 3:10-14).

De apostel Jacobus gaat fel te keer tegen dood geloof, geloof zonder werken (Jac. 2:14-26). Ook uit het O.T. blijkt wel degelijk dat God aandacht heeft voor de noden van de armen (bijvoorbeeld in Dan. 5:27, Jer. 22:16 en 17). We vinden er ernstige waarschuwingen tegen economische ongerechtigheid (Jes. 6:8).

Persoonlijk geloof ik dat bij het hongeren en dorsten naar morele gerechtigheid ook de sociale gerechtigheid begrepen is. Het lijkt mij dat het één niet los te zien is van het ander. Verschillende kerkelijke en evangelische organisaties hebben ook juist ingezien dat het zeer wenselijk is als evangelieverkondiging gepaard gaat met sociale hulpverlening. Door de hulpverlening wordt een brug gebouwd naar het hart van de ander en er ontstaat een mogelijkheid om over het evangelie te spreken (zie ook Tit. 3:8 en ook Matth. 5:16).

Humanistische gerechtigheid streeft ook naar rechtvaardige verhoudingen en verzachting van menselijk leed, maar zonder God. Hoewel dat beter is dan 'helemaal niets doen' zal het toch geen wezenlijke bijdrage kunnen leveren aan de 'wereldvrede' omdat de zonde het kernprobleem van de mensheid is, het los-van-God zijn eigen weg gaan (Jes. 53:6).

Kun je het hongeren en dorsten naar de gerechtigheid bevorderen of is dit iets wat 'automatisch' bij een christen hoort omdat de Heilige Geest dit in de christen bewerkt? Ik geloof dat de Heilige Geest dit inderdaad in de christen wil bewerken maar ook hier wordt verwacht dat we 'meewerken'. In 1 Tim. 6:11 en 2 Tim. 2:22 wordt zelfs gesproken over een 'jagen naar gerechtigheid'. We kunnen derhalve het hongeren en dorsten naar gerechtigheid bevorderen. Te denken valt aan de volgende zaken:

Vermijd in de eerste plaats zaken die de 'eetlust wegnemen'. Je kunt je leven vullen met allerlei vormen van 'onschuldig vermaak' en dan tot de ontdekking komen dat je geestelijke honger sterk is afgenomen.

Zoek de tegenwoordigheid van God door gebed, vasten en meditatie over het Woord en bid elke dag door met God voordat de dag begint.

Lees autobiografieën van mannen en vrouwen Gods (bijv. Hudson Taylor).

Wat is de belofte voor hen die hongeren of dorsten naar de gerechtigheid? Zij zullen verzadigd worden. Deze belofte heeft zowel een vervulling in het heden als in de toekomst. Paulus spreekt in Fil. 3:8 en 9 over het winnen van Christus en het in Hem bezitten van gerechtigheid door het geloof. Uit de samenhang is het duidelijk dat Paulus hier spreekt over een proces waarbij hij Christus steeds beter leert kennen en daarom ook die gerechtigheid door het geloof meer en meer ervaart. Als zodanig ervaart hij al een zekere verzadiging maar tegelijkertijd strekt hij zich uit naar meer, hij jaagt er zelfs naar. Ook voor ons geldt dat we moeten blijven drinken van het levende water (Joh. 4:13 en 14) om

geen dorst meer te krijgen en nu al iets van die verzadiging te ervaren die Christus belooft aan hen die hongeren en dorsten naar gerechtigheid.

De verzadiging zal volkomen zijn op de nieuwe hemel en de nieuwe aarde. Dan zal de droom van zeer velen bewaarheid worden: "*Een nieuwe hemelen en een nieuwe aarde, waar gerechtigheid woont (2 Petr. 3:13)*".

2.6 Zalig de barmhartigen.

De eerste drie zaligsprekingen hebben (voornamelijk) te maken met de houding van de christen t.o.v. God: arm van geest, treuren over zonden en een nederige (zachtmoedige) houding. Dit leidt tot hongeren en dorsten naar gerechtigheid en verzadigd worden. De volgende vier zaligsprekingen hebben (voornamelijk) te maken met de verhouding tot onze medemensen. Ze laten iets zien van het totaal veranderde karakter van de christen. Hij is barmhartig, rein van hart en een vredestichter. Tegelijkertijd veroorzaakt hij door zijn zuiverheid conflicten met anderen. Hij wordt een vervolgd om der gerechtigheid wil (vers 10 en 11).

Het Griekse woord voor barmhartigheid is 'eleos'. Het is een door de Heilige Geest bewerkte innerlijke houding in de christen. Het is niet een 'weekheid' of het ontbreken van strengheid maar wel het betonen van medelijden, medeleven en liefdevolle hulp.

In [Vines, pag. 403] wordt hiervan de volgende omschrijving gegeven: "Het is een uiterlijke manifestatie van medelijden. Het gaat er vanuit dat er een nood is van de zijde van degene die barmhartigheid ontvangt en dat er voldoende hulpbronnen zijn van de zijde van hen die barmhartigheid betonen".

God is rijk aan erbarming (Ef. 2:4) en wordt ook de Vader der barmhartigheden genoemd (2 Cor. 1:3). In 1 Tim. 1:2, 2 Tim. 1:2 en 2 Joh. 3 wordt de volgorde: genade, barmhartigheid en vrede aangetroffen. Deze volgorde is veelzeggend. In de eerste plaats is er een verschil tussen barmhartigheid en genade (Gr.:charis): Barmhartigheid beschrijft Gods houding t.o.v. de mens in nood terwijl genade Gods houding beschrijft t.o.v. de zondaar. Genade gaat dus aan barmhartigheid vooraf. De gevallen mens heeft eerst genade nodig en als hij vergeven is kan hij ook gezegend worden. Het resultaat is vrede in het hart van de mens [Vines, pag. 404].

God, die barmhartig is, verwacht ook barmhartigheid van Zijn kinderen. Van de kant van de niet wedergeboren mens moet men niet op barmhartigheid rekenen. In Rom. 1:31 wordt als één van de kenmerken van de goddeloze gegeven: "...zonder hart of barmhartigheid". Een tijd geleden hoorde ik van iemand, die in een zelfmoordpoging, van een gebouw wilde springen. Een aantal mensen keek ernaar en sommigen spoorden de persoon aan om te springen. "*De barmhartigheid der goddelozen is wreed*" (Spr. 12:10).

De Heer Jezus specificeert in de zaligspreking niet de groep mensen aan wie barmhartigheid bewezen zou moeten worden. De gelijkenis van de barmhartige Samaritaan (Luk. 10:25-37) laat zien dat het ook barmhartigheid ten opzichte van een vijand kan zijn. Voor de barmhartigen geldt de belofte: hen zal barmhartigheid geschieden. Ook deze belofte heeft weer een vervulling zowel in het heden als ook in de toekomst. In Ps. 41:2 zien we daar al een voorbeeld van: "*Welzalig, hij die acht slaat op de geringe; ten dage des onheils zal de HERE hem uitkomst geven*". Lees ook de twee volgende verzen eens door! Dit is wel een heel bijzondere belofte uit het O.T.! In Matth. 6:14 zien we eigenlijk hetzelfde principe: Als wij de zonden van anderen vergeven (een daad van barmhartigheid) dan zal God ook onze zonden vergeven (hen zal barmhartigheid geschieden). Ook bij de beoordeling voor de rechterstoel van Christus zal God de bewezen barmhartigheid 'verrekenen'. Hoe precies, dat is niet duidelijk maar wel: hen zal barmhartigheid geschieden. Daarentegen waarschuwt de apostel Jacobus in Jac. 2:13 voor het nalaten van het 'barmhartigheid bewijzen': "*Want onbarmhartig zal het oordeel zijn over hem, die geen barmhartigheid bewezen heeft; barmhartigheid echter roemt tegen het oordeel*". Ik vraag me trouwens af of het mogelijk is om een christen te zijn en geen barmhartigheid te bewijzen. In dit leven krijgen we in ieder geval volop kansen om barmhartigheid te bewijzen. "*Laten wij dus, daar wij de gelegenheid hebben, doen wat goed is voor allen, maar inzonderheid voor onze geloofsgenoten*" (Gal. 6:10).

2.7 Zalig de reinen van hart.

In Spr. 20:9 wordt de vraag gesteld: *"Ik heb mijn hart rein bewaard, ik ben rein van zonde?"* Mogelijk dat de schrijver het antwoord: 'niemand' verwacht. Toch spreekt de Heer Jezus hier de reinen van hart zalig en dat geeft aan dat een rein hart wel degelijk tot de mogelijkheden behoort, het is zelfs zo dat de Heer Jezus dit zelfs bij Zijn volgelingen wil aantreffen.

Het hart is in de Bijbel het centrum van de persoonlijkheid van de mens. Iets dergelijks wordt ook van de ziel gezegd zodat deze woorden ongeveer hetzelfde beeld oproepen. In Spr. 4:23 worden we gemaand om ons hart te behoeden boven al wat te bewaren is, want daaruit zijn de uitgangen des levens. Wat er in ons hart is bepaalt ons doen en laten en als ons hart rein is dan zal onze levenswandel op orde zijn en aangenaam in Gods ogen.

De Bijbel heeft over het hart van de mens niet zoveel goeds te zeggen:

Pred. 8:11: *"...daarom is het hart der mensenkinderen in hen begerig om kwaad te doen..."*.

Jer. 17:9: *"Arglistig is het hart boven alles, ja verderfelijk is het..."*.

Matth. 15:19: *"Want uit het hart komen boze overleggingen, moord, echtbreuk, hoererij, diefstal, leugenachtige getuigenissen, godslasteringen"*.

Het hart van de natuurlijke mens is dus door en door corrupt, een tragisch gevolg van de zondeval. Het probleem is echter dat de meeste mensen niet inzien of willen inzien dat hun hart corrupt is, anders zouden ze zich wel tot Christus wenden voor verlossing. Ook de Farizeeën en schriftgeleerden zagen dit niet. Uiterlijk conformeerden ze zich aan de wet maar hun hart bleef corrupt (Matth. 23:25). Persoonlijk geloof ik dat dit heden ten dage ook het probleem is bij veel 'religie': een uiterlijke conformiteit met geboden en regels terwijl het hart onveranderd blijft. De mens richt zich doorgaans op uiterlijkheden maar God ziet het hart aan (1 Sam. 16:17).

Door het geloof in de Heer Jezus wordt ons hart gereinigd (Hand. 15:9). Een rein hart betekent nog niet een volkomen zondeloos hart (er blijft een hongeren en dorsten naar gerechtigheid) maar wel een oprecht hart. Een persoon met een rein hart is in zijn relatie met God en mensen vrij van bedrog en huichelarij. Zo iemand is transparant voor God en mensen. Een rein hart is de normale 'conditie' voor een gelovige. Toch vinden we in de Bijbel ook oproepen voor of van gelovigen om een rein, onverdeeld hart te ontvangen:

Ps. 51:12: *"Schep mij een rein hart, o God"*, (David had gezondigd)

Ps. 84:11: *"Verenig mijn hart om uw naam te vrezen"* (Maak het onverdeeld voor u)

Jac. 4:8: *"Zuivert uw harten, gij, die innerlijk verdeeld zijt"*.

Als het hart niet rein is, is het innerlijke leven niet op orde en dan is er onrust. We mogen dan God weer om reiniging vragen (specifieke zonden moeten wel beleden en nagelaten worden).

Voor de reinen van hart is de belofte: Zij zullen God zien. Ik geloof dat deze belofte ook voor dit leven geldt: We zien God met ons 'geloofsoog'. God die werkt in ons leven en in onze omstandigheden en zich ook aan ons hart openbaart (Hebr. 11:27, Joh. 14:21,22 en 23). Ook is er de toekomstige vervulling bijv. in Opb. 22:4: *"...en zij zullen zijn aangezicht zien"* of ook 1 Joh. 3:2: *"...want wij zullen Hem zien gelijk Hij is"*.

2.8 Zalig de vrede-stichters.

Wie zijn vrede-stichters? De V.N.? In zekere zin, ja! Ze doen hun best, ook al lukt het niet zo best. Toch geloof ik dat de Heer Jezus dit type vrede-stichters hier niet op het oog heeft. We hebben al eerder gezien dat de bergrede voor christenen bestemd is en niet voor hen die de wedergeboorte niet ervaren hebben. De vrede-stichters zijn christenen, zij die zelf de vrede van God ontvangen hebben omdat ze met Hem verzoend zijn door het offer van Christus. Je kunt ook niet echt vrede uitdelen als je geen vrede ontvangen hebt. Iemand die niet wedergeboren is heeft geen vrede met God (Jes. 48:22) en kan dus ook geen echte vrede uitdelen. Daarom zullen ook alle menselijke pogingen om vrede op aarde te brengen jammerlijk falen.

Stott [pag. 50] merkt op dat er een natuurlijke volgorde zit in de zaligsprekingen. Vrede-stichten komt na rein van hart omdat onreinheid in het hart een fundamentele belemmering is om verzoening te bewerken. In II Tim. 2 :22 roept Paulus Timoteüs op om te jagen naar...vrede met hen die de Here

aanroepen uit een rein hart. Je zult merken dat het niet altijd lukt om vrede te hebben met iedereen omdat de Geest weleens kan botsen met het vlees. Iemand die 'vleselijk' denkt, ook al is hij of zij dan misschien een gelovige, neemt 'vleselijke' standpunten in en het zal niet altijd lukken om met dergelijke mensen in vrede te blijven leven. In Rom. 12:18 zegt Paulus dan ook: Houdt zo mogelijk, voor zover het van u afhangt, vrede met alle mensen. Met andere woorden: onvrede is niet altijd vermijdbaar. Maar we zullen ons wel moeten inspannen om de vrede met anderen zoveel mogelijk te bewaren, vooral als christenen onder elkaar. De Heer Jezus zegt in Marcus 9:19 tot Zijn discipelen: *Hebt zout in uzelf en houdt vrede onder elkander*. Hoe moeilijk is het om als kinderen Gods samen te werken voor het geloof aan het evangelie als de onderlinge vrede verstoord is. De duivel hoeft dan niet veel moeite meer te doen om de voortgang van het evangelie te belemmeren want de problemen zijn 'intern' geworden. Het kan dan zelfs nodig zijn om het werk eens een tijdje te stoppen en eerst te gaan werken aan de onderlinge verhoudingen.

Vrede is een partje van de vrucht van de Geest (Gal. 5:22). In het leven met de Heer zal de vrede groeien, maar we hebben al gezien dat dit niet gebeurt zonder onze medewerking. God wil echter dat we verder gaan dan alleen maar vrede ontvangen en ons daarin verblijden. We moeten ook vredestichters worden en vrede uitdelen. Vrede uitdelen in onze huiselijke kring, in onze gemeente, op ons werk en in de wereld. Vrede heeft allereerst te maken met God. Is het werkelijk mogelijk een vredestichter te zijn terwijl mensen niet verzoend worden met God? Paulus spreekt in 2 Cor. 5:18 over dat God ons de bediening der verzoening gegeven heeft. Eerst dacht ik dat ons betrekking had op Paulus en zijn medewerkers maar uit de samenhang blijkt onmiddellijk dat ons slaat op de christenen. Echte vrede zal pas daar komen waar mensen verzoend worden met God! Vrede is niet in de eerste plaats de afwezigheid van problemen en spanningen maar wel de aanwezigheid van God.

Maar, zult u zeggen, hoe werkt dat dan bij mij op het kantoor? Hoe kan ik daar een vredestichter zijn? Ze kennen de Heer niet en ze willen ook van mijn geloof niets weten! Persoonlijk geloof ik dat je dan toch een vredestichter kan zijn, ook al zal dit niet meteen resulteren in vrede met God. Door de persoon die je bent en door wat je zegt en doet zullen je collega's toch geconfronteerd worden met God. Natuurlijk zal dit sommigen afstoten, maar voor anderen ben je misschien een schakel in een lange ketting die eindigt bij God. De Heer Jezus zelf moest zelf zeggen dat Hij niet gekomen was om vrede te brengen, maar het zwaard! (Matth. 10:34). Een beetje merkwaardige uitspraak, vind u niet, voor iemand die verkondigt: zalig de vredestichters! Natuurlijk gaat het de Heer Jezus om vrede, maar dan in allereerste plaats vrede met God! En voor degenen die dat niet aanvaardden resulteert dat in tweedracht, zodat zelfs iemands huisgenoten zijn vijand kunnen zijn (Matth 10:36) en daarmee zitten we dan al bij de volgende zaligspreking.

Een vredestichter kun je ook zijn in de plaats waar je woont. In Jer. 29:7 worden de ballingen in Babel opgeroepen om de vrede voor hun stad te zoeken: *"Zoekt de vrede voor de stad waarheen Ik u in ballingschap heb doen wegvoeren, en bidt voor haar tot de HERE, want in haar vrede zal uw vrede gelegen zijn"*. De vrede zoeken voor de stad waar je woont, hoe doe je dat? Ik denk dat gebed voor de stad hierin een eerste prioriteit is. Bidden dat Gods Koninkrijk in je stad meer zichtbaar wordt. In de zegen der oprechten ligt de opkomst van de stad (Spr. 11:11). Als er in je woonplaats vrede heerst, dan zal dat ook bevorderlijk zijn voor je eigen vrede.

Vrede moet ook geen goedkope vrede zijn. Het zijn de valse profeten, die vrede verkondigen terwijl er geen vrede is [Stott, pag. 51]. God heeft ook vrede met ons gemaakt tegen een immens grote prijs. Soms kost het vredestichten heel veel moeite, in het bijzonder daar waar de vrede ver te zoeken is. Er moet dan vergeving gevraagd of aangeboden worden en dat kan wel eens pijnlijk moeilijk zijn. De plicht tot vergeven is duidelijk in het woord neergelegd (bijv. in Luk. 17:3). Het is zelfs zo, dat onze vergeving van Godswege gekoppeld is aan onze bereidheid om anderen te vergeven (Matth. 6:16). Bijzondere problemen komen er als iemand niet wil vergeven of als er geen sprake is van duidelijk berouw. Hier wordt, bij de bespreking van 'het bidden' in Matth. 6, op teruggekomen.

Soms zal vrede stichten zelfs praktisch onmogelijk zijn. In Matt. 10:12 is sprake van een 'huis' dat vrede kan ontvangen door een dienstknecht van God. Maar deze vrede kan ook wel eens niet ontvangen worden en in dat geval keert deze tot de betrokkene terug. Een ander voorbeeld van de onmogelijkheid om vrede te stichten vinden we in Ps. 120:6 waar de psalmist zegt: *"te lang reeds woon ik bij wie de*

vrede haten". Toch kan ook in deze moeilijke situaties onze vrede ons niet ontfroefd worden. We hebben vrede met God, door het geloof in Christus (Rom. 5:1) en in de Heer Jezus hebben we vrede hoewel we in de wereld verdrugging lijden (Joh. 16:33).

Wat is de belofte voor de vredeftichters? Zij zullen kinderen Gods genoemd worden. In de grondtekst staat er zelfs: zonen Gods (huioi theou). Enkele andere vertalingen geven ook inderdaad: zonen Gods. Deze belofte heeft al een gedeeltelijke vervulling in het heden (bijv. vers 14 t/m 16, verder vinden we ook in Rom. 8:14 dat we nu al zonen Gods zijn) maar ook in de toekomst (Matth. 13:43, 1 Joh. 3:2, Rom. 8:19).

2.9 Zalig de vervolgd en om der gerechtigheid wil.

We hebben al eerder opgemerkt dat er in de bergrede een bepaalde opbouw is waar te nemen. De eerste drie zaligsprekingen hebben voornamelijk te maken met de houding van de christen t.o.v. God. Dit leidt tot een hongeren en dorsten naar gerechtigheid en de volgende drie zaligsprekingen hebben voornamelijk te maken met de verhouding van de christen ten opzichte van zijn omgeving. Hij is barmhartig, rein van hart, zuiver in zijn bedoelingen en transparant voor zijn omgeving en hij is een vredeftichter. Zo'n persoon moet een aantrekkelijk persoon zijn. In Gods ogen inderdaad, maar lang niet altijd voor de wereld. Het waarde-systeem van Jezus botst met het waarde-systeem van de wereld. De ware christelijke cultuur is inderdaad een tegencultuur. Iemand uit de wereld kan er vaak nog wel mee uit de voeten dat je een gelovige bent en dat je betrouwbaar en eerlijk bent zal hij tot op zekere hoogte zelfs nog waarderen zolang het maar niet botst met zijn persoonlijke belangen. Denk alleen maar eens aan het 'gesjoemel' met allerlei declaraties in het bedrijfsleven en zeg maar eens tegen je collega's: daar doe ik niet aan mee. Dan lig je er gelijk al een beetje uit! Dit zouden we nog 'vervolgving op kleine schaal' kunnen noemen maar het is nog weinig vergeleken bij wat christenen in veel landen te verduren hebben. In 2 Tim. 3:12 staat: "*Trouwens allen, die in Christus Jezus godvruchtig willen leven, zullen vervolgd worden*". Hier staat: allen, niemand uitgezonderd. Iedereen, die serieus voor Zijn Heer wil leven zal een bepaalde mate van vervolgving ervaren. De een meer, de ander minder, maar er zal vaak conflict zijn door je zuiverheid!

De vervolgving van christenen is er al geweest door de eeuwen heen maar zal in de eindtijd grote vormen aannemen. In Matth. 24:9 staat: "*gij zult door alle volkeren gehaat worden om mijns naams wil*". Het resultaat zal ernstig zijn: velen zullen ten val komen. God zal echter vervolgving toelaten om Zijn gemeente te zuiveren. Nu zien we dit in bepaalde landen al optreden maar persoonlijk geloof ik dat het wereldwijde vormen zal gaan aannemen. De vervolgving zal zijn hoogtepunt vinden onder de regering van de antichrist (de grote verdrugging in Matth. 24:21) al moet er bij vermeld worden dat veel christenen menen dat de gemeente dan al 'opgenomen' is. De verschillende visies laten we hier echter onbesproken.

Hoe moeten we reageren op vervolgving? Opgemerkt zij nog dat we vervolgving niet behoeven te zoeken. Het zal over ons komen en naar velen hebben dit in meer of mindere mate ervaren. Ik geloof zelfs dat we ons ongerust moeten maken als we het nooit in de één of andere vorm ervaren. Je kunt namelijk ook vervolgving uit de weg gaan door voortdurend compromissen met de wereld te sluiten maar dan moet je afvragen of je Christus nog wel volgt. Het zout kan ook zijn kracht verliezen (Matth. 5:13).

Als we vervolgd worden om de naam van Jezus dan moeten we ons verblijden en verheugen (vers 12). In Fil. 1:29 wordt gesproken over: genade die verleend is om niet alleen in Christus te geloven maar ook voor Hem te lijden! Eenzelfde gedachte vinden we in 1 Petr. 2:19 en 4:14. En in 1 Thess. 3:4 lezen we dat wij voor verdruggingen bestemd zijn terwijl in 2 Thess. 1:5 gesproken wordt over: "*...een bewijs van het rechtvaardig oordeel Gods, dat jij het Koninkrijk Gods waardig geacht zijt, voor hetwelk jij ook lijdt...*" Het verband tussen het discipel zijn van Jezus en het lijden door vervolgving is vanuit de Schrift zonneklaar. Men zie nog de volgende teksten:

Joh. 15:20: "*Indien zij Mij vervolgd hebben, zij zullen ook u vervolgen..*"

Marc.10:30: "*hij ontvangt honderdvoudig terug.....met vervolgingen*"

2 Tim.2:3 : "*Lijdt met de anderen als een goed soldaat van Christus Jezus*".

Samengevat kunnen we het volgende stellen:

Lijden om Christus wil zal de ervaring zijn van iedere ware christen;
Het is genade als we lijden om Christus wil;
Het is het bewijs dat we het Koninkrijk Gods waardig zijn;

Verder geldt ook dat (Dit wordt verder niet besproken): Lijden loutering bewerkt, zowel in de gemeente als ook in persoonlijke levens. Door lijden heen bouwt de Heer aan ons karakter (1 Petr. 1:7).

Het is goed om ook te wijzen op een 'verkeerde manier' van lijden. Let erop dat de Heer Jezus in vers 11 spreekt over het lijden om 'Mijnenwil'. Dat is ook de vorm van lijden die we hier besproken hebben: het lijden om de naam van Jezus. De apostel Petrus waarschuwt echter ook voor een 'verkeerde vorm van lijden namelijk: omdat we kwaad doen (1 Petr. 2:20) of als: moordenaar, dief, boosdoener of bemoelial (1 Petr. 4:15). Je kunt, bijv. op je werk, weleens menen dat je lijdt terwille van de naam van Jezus, terwijl er in werkelijkheid iets anders aan de hand is. Petrus geeft zo'n mogelijkheid aan: een bemoelial zijn dus steeds maar je neus in andermans's zaken steken of bedillig zijn. Misschien zijn we gewoon een moeilijk persoon (vaak een zwak excuus voor het vasthouden van 'karakterzonden') of doen we gewoon ons werk niet naar behoren. Het kan ook ons aan 'tact' ontbreken of we zijn gewoon fanatiek in het benaderen van anderen met het evangelie. Wat dit laatste betreft is het goed om op te merken dat de Heer Jezus Zijn discipelen onder de mensen zond als schapen midden onder wolven (Matth. 10:16); Hij zegt erbij: weest dan voorzichtig als slangen en argeloos als duiven. Laten we ervoor waken dat we niet 'terecht' lijden over ons heen halen.

De genoemde teksten zeggen weinig over de aard van de vervolging. De Heer Jezus noemt in vers 11 het smaden, liegen en kwaadspreken naast het 'gewone vervolgen'. Het zal duidelijk zijn dat smaden, liegen en kwaadspreken bij elke vorm van vervolging een rol speelt. De duivel zal vooral deze 'middelen' gebruiken om een vervolging aan te wakkeren. We zien dit ook in Handelingen optreden (bijv. in Hand. 16 en Hand. 17). Dat de duivel vaak de onzichtbare inspirator is bij vervolgingen blijkt ook uit Opb. 2:10: "*Zie de duivel zal sommigen uwer in de gevangenis werpen.*"..Satan probeert steeds de voortgang van het Koninkrijk te belemmeren maar God is in staat om ook deze pogingen te gebruiken voor Zijn doeleinden. Een duidelijk voorbeeld hiervan lezen we in Hand. 8:4.

Het is overigens niet zo dat echte christenen 'per definitie' gehaat zijn. Waar de wereld vaak tegenaan schopt is de verwording van het christen-zijn. In Hand. 3:47 lezen we dat de eerste christenen in de gunst stonden bij het gehele volk. Van de Heer Jezus staat er: "*al het volk hing aan Zijn lippen*" (Luc. 19:48). Ook zal er dikwijls respect zijn voor wat 'echt christen' is (zie bijv. Rom. 14:18). Dat religieuze leiders hier vaak niet mee uit de voeten kunnen (zoals het geval was bij de Heer Jezus en de apostelen) is de oorzaak van veel vervolging door de eeuwen heen.

Welke vergelding wordt de vervolgd in het vooruitzicht gesteld? Dezelfde als de armen van geest (vers 3): het Koninkrijk der hemelen. Ook hieruit blijkt in feite dat de zaligsprekingen één geheel vormen. (zie verder weer bij zalig de armen van geest).

Vers 11 vermeldt er nog bij: "*uw loon is groot in de hemelen*" en dan wordt er een vergelijking gemaakt met de vervolging van profeten. Wat we ons bij dat loon moeten voorstellen is niet helemaal duidelijk. In 1 Petr. 1:4 wordt gesproken over een onverwelkelijke erfenis, die in de hemelen is weggelegd voor u. We verzamelen ons schatten in de hemel (Matth. 6:20) als we nu lijden ondergaan voor de Heer Jezus. Uit het feit dat de Heer hier spreekt over groot loon kunnen we concluderen dat de beloning in de hemel niet voor elke christen even groot zal zijn. Het is zelfs mogelijk om schade te lijden maar toch zelf gered te worden, maar als door vuur heen (1 Cor. 3:15).

In vers 12 wordt wel heel direct op de vergelding gewezen: "*Verblijdt u en verheugt u want uw loon is groot in de hemelen*". Vergelding als motief om vol te houden komt meer voor in de Bijbel bijv. in Hebr. 11:26. Ook de Heer Jezus kon volhouden in het lijden omdat Hij wist van de vreugde welke voor Hem lag (Hebr. 12:2). 3. De discipelen en de wereld (Matth. 5:13-16).